

**PEDAGOGICKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

PEDAGOGICKÝ VÝZKUM

ÚKOL 1: ČETBA

Vypracovala: Michaela Škorpová

Obor studia: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ KS

Ročník: 4.

Datum: 30. 3. 2024

Výzkumná otázka

Jaké metody a strategie pomáhají žákům v jihočeském kraji s rozvojem čtenářské gramotnosti?

Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu bylo ověřit účinné metody výuky čtenářských strategií, která vedou k porozumění textu.

Dílčí cíle

1. Zlepšení učitelů v reflexi vlastní pedagogické činnosti
2. Zavedení účinných čtenářských metod a strategií do výuky
3. Praktické využití metod a opor pro žáky (výroba a sdílení materiálů – hodnotící listy, přípravy hodin, učebnice, metodické příručky pro učitele, e-learning)

Metody sběru dat

Akční výzkum – cyklické intervence, pozorování, reflexe hodin a využitých materiálů

Kvantitativní výzkum – úvodní dotazníkové šetření mezi učiteli

Kvalitativní výzkum - individuální rozhovory s učiteli, otevřené otázky, strukturované rozhovory, závěrečné rozhovory

Respondenti

5 jihočeských škol

43 učitelů jihočeských škol (včetně koordinátorů projektu)

930 žáků

studenti Katedry slovanských jazyků a kultur, studenti PF JU

Hlavní nálezy

Opora dle žáků většinou souvisí s formativním hodnocením, může to ale být i správně zvolená struktura hodiny.

1. **Metody, které se osvědčily**
 - návodné otázky
 - modelování
 - zapojení smyslů, emocí
 - označování informací

- vrstevnická pomoc, skupinová práce
- individuální opora učitele
- zjednodušení úkolu
- rozdělení na menší celky
- vlastní kreativní tvorba (komiks, tvůrčí psaní)
- dramatizace, prvky dramatické výchovy
- kooperativní učení
- čtenářská dílna
- vhodný výběr textů (kratší texty; vtipné; související s místem bydliště)

2. Metody, které se neosvědčily – problémy při zavádění metod

- nedostatečná časová dotace, rychlé střídání aktivit
- metoda CLIL (zařazování krátkých cizojazyčných textů)
- motivace žáků s výchovnými problémy
- komunikační problémy (žák nedokáže vyjádřit myšlenku; nedokáže shrnout a převyprávět text vlastními slovy)
- neschopnost orientace v textu

Shrnutí dílčích cílů

1. Zlepšení učitelů v reflexi vlastní pedagogické činnosti

Výzkum jasně prokázal zlepšení reflexe učitelů, která vedla k pokládání hlubších a konkrétnějších otázek, vedoucích k bohatosti zpětných vazeb i hodnocení vlastní pedagogické činnosti.

2. Zavedení účinných čtenářských metod a strategií do výuky

Za jeden z významných výsledků výzkumu autoři považují výše uvedený seznam metod, které prokazatelně pomáhají nejen žákům se slabším socioekonomickým zázemím. Učitelé oceňovali především funkčnost projektu, kdy zlepšení se začalo projevovat i u nejslabších čtenářů ve třídě.

3. Praktické využití metod a opor pro žáky (výroba a sdílení materiálů – hodnotící listy, přípravy hodin, učebnice, metodické příručky pro učitele, e-learning)

Posledním dílčím cílem výzkumu bylo vytvoření a především sdílení materiálů na podporu žáků mezi učiteli. Všechny materiály byly uloženy na sdílený disk, kam měli přístup všichni učitelé. Vzhledem k tomu, že někteří učitelé odmítali s různými metodami pracovat, mohli si vybrat pouze určitou část metod a forem, které do svých hodin použijí. Učitelé kladně hodnotili i setkání se studenty pedagogické fakulty, kteří některé materiály a přípravy ověřovali.

Za důležitý závěr tohoto výzkumu považuji především možnost učitelovi volby, kterou metodu chce ve své výuce používat. Vzhledem k širokému výběru metod, které byly při výzkumu testovány, si jistě každý učitel vybere ty, které ve své práci preferuje a které zároveň pomohou zlepšit porozumění textu žákům jeho třídy.

Zdroj:

SCHACHERL, Martin a WHITCROFT, Ladislava. Rozvoj čtenářské gramotnosti žáků pomocí čtenářských strategií a efektivních metod na školách v Jihočeském kraji. *Komenský*. 2022, roč. 146, č. 04, s. 19-27. ISSN 0323-0449.

